

# BÖLÜM 2

## ACİL BAKIMDA ÖNCELİK VE DEĞERLENDİRME (TRİYAJ)

Arş. Gör. Dr. Zühal ERDOĞAN<sup>1</sup>

### Öğrenme Hedefleri

Bu bölümün sonunda okuyucu;

- Olay yerinin değerlendirilmesinin önemini açıklar
- Olay yerinin değerlendirilmesindeki girişimleri tartışır
- Hastanın/Yaralının değerlendirilmesinin önemini açıklar
- Hastanın/Yaralının değerlendirilmesindeki girişimleri tartışır
- Triyajı tanımlar

<sup>1</sup> Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD  
zuhalerdogan@gazi.edu.tr

### START (Basit Triyaj ve Hızlı Tedavi) Sınıflama Sistemi

Hasta/yaralılar durumlarının ciddiyetine bağlı olarak 4 renk grubundan birini alırlar.<sup>18,19</sup>

- Siyah (Ölmüş veya ölmek üzere olan hastalar): Yaşamla bağdaşmayan yaralanması olan veya spontan solunumu olmayan hasta/yaralılar bu gruba girer.
- Kırmızı (Çok acil): Bu gruptaki hastalar ciddi şekilde yaralanmış ancak müdahale ile hayatta kalma potansiyeli yüksek olan kişilerdir.
- Sarı (Acil): Ciddi yaralanmalardır vardır ancak anında tedavi gerektirmez. Bir müddet bakımın gecikmesi (1-2 saat) hastanın ölümüne neden olmayacaktır.
- Yeşil: (Acil olmayan= Yürüeyebilen yaralılar): Minör yaralanmaları olan kazazedelerdir.

Hastalara kolay fark edilebilen ve müdahale ekibi tarafından kolay ayırt edilebilecek triyaj etiketleri veya renkli şeritler yerleştirilir. Yürüeyebilen hasta/yaralılar minör yaralanma olarak değerlendirilip yeşil olarak etiketlenir. Daha sonra yürüyemeyen tüm hastalar değerlendirilir. Hava yolunu açma girişimleri yapıldıktan sonra bile nefes almayan kazazedelere siyah etiketler atanır. Aşağıdaki özelliklerden herhangi birini taşıyan kazazedeye ise kırmızı etiket atanır.<sup>18,19</sup>

- Solunum sayısı 30/dakikadan fazla
- Radyal nabız yok veya kapiller geri dolum süresi 2 saniyeden uzun
- Basit komutları takip edemiyor
- Sarı etiketler daha sonra diğer kazazedelere atanır.

### KAYNAKLAR

1. American Red Cross (2016). *First Aid/CPR/AED Participant's Manual*. (2.09.2020 tarihinde <http://www2.umf.maine.edu/frc/wp-content/uploads/sites/100/2019/07/First-Aid-CPR-AED-Participants-Manual.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
2. Canadian Red Cross (2017). *Comprehensive Guide for First Aid & CPR* (1.10.2020 tarihinde [https://www.redcross.ca/crc/documents/Comprehensive\\_Guide\\_for\\_FirstAidCPR\\_en.pdf?\\_ga=2.7349425.2082567396.1593192126-2085523147.1503175128](https://www.redcross.ca/crc/documents/Comprehensive_Guide_for_FirstAidCPR_en.pdf?_ga=2.7349425.2082567396.1593192126-2085523147.1503175128)
3. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (2016). *International first aid and resuscitation guidelines* 2016. (1.09.2020 tarihinde [http://en.imrc2018.ru/\\_upload/First-Aid-2016-Guidelines\\_EN.pdf](http://en.imrc2018.ru/_upload/First-Aid-2016-Guidelines_EN.pdf) adresinden ulaşılmıştır).
4. Abuşka, D. (2019). Olay Yeri Güvenliği ve Değerlendirilmesi. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk Yardım Kılavuzu* içinde ( 17-22). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
5. NHS (2018). *After an Incident* (10.10.2020 tarihinde <https://www.nhs.uk/conditions/first-aid/after-an-accident/> adresinden ulaşılmıştır).
6. Erdil, F. (2010). Olay Yerinin ve Hasta/Yaralının Değerlendirilmesi. Fethiye Erdil, Nurhan Bayraktar, Sevilay Şenol Çelik (Ed), *Temel İlk Yardım* içinde ( 19-24). Ankara: Efil Yayın Evi

7. Candaş Altınbaş, B. (2018). Kazazedenin Değerlendirilmesi ve Triaj. Ayla Gürsoy, Dilek Çilingir (Ed.), *Temel İlk Yardım Bilgi ve Uygulamaları* içinde (10-23). Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi
8. Canadian Red Cross (2017). *First Aid & CPR*. (11.09.2020 tarihinde [http://www.lmac-cpr.ca/manuals/First-Aid-and-CPR-2017\\_digital.pdf](http://www.lmac-cpr.ca/manuals/First-Aid-and-CPR-2017_digital.pdf) adresinden ulaşılmıştır).
9. Özel, G., Akbuğa Özel, B., Özcan, C., Sarugan, M. (2017). *Üniversiteler, Hemşirelik Fakülteleri ve SHMYO'lar için İlk yardım*. (1.Baskı). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
10. Küçükdağlı, Ö.T., Doğan H. (2019). Hasta ve Yaralının Değerlendirilmesi. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde ( 23-28). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
11. Zideman, DA., Buck, EDJ., Singletary, EM, et al. (2015). European resuscitation council guidelines for resuscitation 2015 Section 9. First aid. *Resuscitation*, 95(2015), 278-287.
12. St John Ambulance (2020). *What is the primary survey?*. (22.10.2020 tarihinde <https://www.sja.org.uk/get-advice/first-aid-advice/how-to/how-to-do-the-primary-survey/> adresinden ulaşılmıştır).
13. Şimşek, C. (2019). İlk yardım. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde ( 3-15). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
14. Oğuz, A.B. (2019). Erişkin Temel Yaşam Desteği. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde ( 69-84). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
15. Koca Tanrıverdi, A. (2019). Senkop ve Bilinç Bozukluğunda İlk yardım. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde ( 103-107). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
16. Arslan, S, Erden, S. (2017). İlk Yardıma Giriş. Mehmet Yanardağ, İlker Yılmaz (Ed), Sağlık ve İlk yardım içinde ( 91-92 ), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
17. Türkdemir, A.H. (2018). Triaj. Gürkan Özel, Betül Akbuğa Özel, Cihangir Özcan (Ed.), *İlk ve Acil Yardım Teknikerliği Paramedik* içinde (807-811). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
18. Clarkson, L., Williams, M. EMS Mass Casualty Triage. In StatPearls [Internet]; StatPearls Publishing: Treasure Island, FL, USA, 2020.
19. Baş, B. (2019). Triaj ve İlk yardım. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde ( 357-365). Ankara: Hipokrat Yayıncılık